

Nkosi Johnson

VARFÖR NOMINERAS NKOSI?

Nkosi Johnson nomineras postumt (efter sin död) till WCPRC Decennie-Barnrättshjälte 2009 för sin kamp för de hiv-smittade och aidssjuka barnens rättigheter. Han kämpade för deras rätt att gå i skolan och att behandlas som andra barn. Han öppnade ett hem för fattiga mammor och barn med aids. Han uppmanade den sydafrikanska regeringen att ge mammor med hiv/aids så kallad bromsmedicin, vilket skulle rädda livet på tiotusentals barn i Sydafrika varje år. Nkosi är även efter sin död en förebild för de aidssjuka barnen, men också för friska barn, som han lärt att respektera och inte vara rädda för aidssjuka barn.

Nkosi och Mimi.

Den lille pojken med de stora ögonen, Nkosi Johnson, gav de aidssjuka barnen i Sydafrika en röst som hördes långt ut över världen.

Nkosi var själv sjuk i aids och dog 12 år gammal den dag, 1 juni 2001, då Sydafrika firade Barndagen. Det är en dag för barnens bästa. Men Nkosi hann under sitt korta liv grubbla mycket över varför Sydafrikas regering och världens vuxna inte gjorde allt vad de kunde för att skydda barn från att födas hiv-smittade. Och varför de inte bryr sig om att ta väl hand om alla de barn som föds hiv-smittade. De barnen blir så småningom aids-sjuka och dör mycket unga. Nkosi såg också hur barn som blivit föräldralösa därför att deras mamma och pappa dött i aids, hamnade på gatan utan att någon tog hand om dem.

Hemska siffror

2,1 miljoner barn i världen lever hiv-smittade eller är aidssjuka. 280 000 av de barnen finns i Sydafrika. 15 miljoner barn i världen är föräldralösa därför att deras föräldrar dött i aids. 1,4 miljoner av dem lever i Sydafrika.

Nkosis kamp

När Nkosi inte fick börja skolan gav han mängder av intervjuer och påpekade att

han inte var farlig för att andra barn. Diskussionen om Nkosis skolgång ledde till beslutet att alla aidssjuka barn i Sydafrika har rätt att få gå i skolan. Tillsammans med sin fostermamma Gail kämpade Nkosi i två år för att kunna öppna ett hem – Nkosi's Haven – där fattiga aidssjuka mammor får bo gratis tillsammans med sina barn.

Nkosi visste att han troligen hade fötts frisk om hans aidssjuka mamma Daphne fått så kallad bromsmedicin medan hon väntade honom. Han funderade mycket över varför man låter så många barn bli sjuka i och dö i aids helt i onödan. Och i ett tal som spreds över hela världen, och som du kan läsa delar av på nästa sida, utmanade Nkosi den förre syda-

frikanska presidenten Thabo Mbeki.

Regeringen ville inte

14 december 2001 beslutade en domstol i Sydafrika att den sydafrikanska regeringen måste ge bromsmedicin till mammor som väntar barn och är hiv-smittade. Men bara några dagar efter domstolens beslut meddelade regeringen att den skulle överklaga beslutet.

Sydafrikas barn, och många vuxna, minns vad Nkosi sa:

– Jag tycker verkligen att regeringen ska börja ge mammorna medicin, för jag vill inte att fler barn ska dö! 🌐

Ur Nkosis tal i juli 2000 inför 10 000 personer i publiken och TV-kameror:

”Hej, jag heter Nkosi och har aids”

Hej, jag heter Nkosi Johnson. Jag är elva år och har aids.

Jag hade sjukdomen redan när jag föddes. När jag var två år bodde jag på ett hem för aidssjuka människor. Min mamma vågade inte behålla mig eftersom hon var rädd att vi skulle bli bortkörda av de andra i området där vi bodde, om dom fick reda på att vi var smittade båda två.

Jag vet att hon älskade mig väldigt mycket och hon hälsade på mig så ofta hon kunde. Men dom var tvungna att stänga hemmet där jag bodde för pengarna var slut. Så min fostermamma Gail Johnson, som arbetade på hemmet, berättade för dom andra att hon kunde ta hand om mig. Jag har bott hos henne i åtta år nu. Hon har förklarat allt om min sjukdom för mig och att jag måste vara försiktig om jag ramlar och slår mig så det blöder.

Jag vet att mitt blod bara kan vara farligt för andra om dom också har ett öppet sår och mitt blod råkar komma in där. Det är enda gången andra människor behöver vara försiktiga när dom rör vid mig.

1997 gick mamma Gail till Melpark-skolan för att fylla i mina ansökningsblanketter. Dom frågade om jag hade några sjukdomar och då svarade hon att jag hade aids. Efter ett tag ringde hon till skolan och då sa dom att

dom skulle ha ett möte där dom skulle prata om mig. Hälften av föräldrarna och lärarna som var på mötet ville inte att jag skulle börja där. Då hade man lektioner om aids för lärarna och föräldrarna på skolan, för att förklara att man inte behöver vara rädd för barn som har aids. Idag är jag jättestolt att kunna säga att det nu finns en lag som säger att det är förbjudet att diskriminera barn med aids, och att alla smittade barn har rätt att få gå i skolan.

Jag hatar att ha aids för jag blir så sjuk, och jag blir jätteledsen när jag tänker på alla andra barn som också har aids. Jag önskar verkligen att regeringen kunde börja ge AZT-medicin till hiv-smittade gravida kvinnor, så att deras barn inte blir smittade vid födseln. Jag minns en liten övergiven pojke som hette Micky som bodde hos oss ett tag. Han kunde varken äta eller andas för han var så sjuk. Micky var ett så fint litet barn och jag tycker verkligen att regeringen ska börja ge mammorna medicin, för jag vill inte att fler barn ska dö.

Mamma Gail och jag alltid velat öppna ett hem för aids-sjuka mammor och deras barn. Och jag är stolt över att kunna berätta att det första Nkosi's Haven öppnade förra året.

Jag vill att människor ska känna till aids och vara för-

siktiga, men man kan inte få aids av att röra vid någon som är smittad.

Ta hand om oss och acceptera oss. Vi är som alla andra människor med händer och fötter och vi kan både gå och prata! Vi har samma behov som alla andra. Var inte rädda för oss för vi är precis som ni!”

Nkosi betyder kung, hövding, ledare på zuluspråket. Och nog blev den lille Nkosi Johnson en ledare för de aidssjuka barnen. När Nkosi talade för barnens rättigheter så lyssnade världen, trots att han bara var 11 år.

N Vår hjälte Nkosi

Under sitt korta liv lyckades Nkosi nå flera viktiga resultat i sin kamp för de aidssjuka barnens rättigheter:

Rätt till skola

När hälften av lärarna och föräldrarna inte ville låta

honom börja i Melparkskolan intervjuades Nkosi 35 gånger på fem dagar. Han blev känd över hela Sydafrika. Även regeringen kom att diskutera om ett barn som har aids får gå i skolan med andra barn eller inte.

Tre månader senare bestämdes det att Nkosi skulle få börja på Melparkskolan, och tack vare honom bestämde man också att alla barn med aids i Sydafrika skulle få gå i skolan. En tidig morgon 1997 gick en blyg,

men lycklig, 7-årig Nkosi för första gången in i ett klassrum.

Hem för fattiga

Nkosi ville starta ett hem där aidssjuka mammor och deras barn kunde få bo tillsammans. Eftersom många av dem var lika fattiga som hans mamma hade varit, ville han att de skulle få bo på hemmet helt gratis.

Han ville också att barnen skulle få bo kvar när deras mammor dog, så att de inte hamnade på gatan, utan kunde fortsätta gå i skolan.

För att få ihop pengar höll Nkosi föredrag om aids och Gail försökte få företag att sponsra ett sådant hem. Två år senare, 1999, kunde Nkosi inviga hemmet. Dess namn blev Nkosi's Haven.

Mandela ringde

Samma eftermiddag ringde Sydafrikas förre president, Nelson Mandela. Han undrade om inte Nkosi ville komma och hälsa på. Nkosi hade alltid beundrat Mandela så det var klart att han ville! Mandela frågade om Nkosi kunde tänka sig att bli president när han blev större.

– Nej, jag tror inte det. Det verkar vara alldeles för mycket arbete!, svarade Nkosi. Mandela skrattade. Han tyckte att Nkosi redan arbetade med väldigt viktiga saker.

Talet i Durban

Nkosi blev sjukare och grubblade mycket över sin sjukdom. I juli år 2000 skulle det bli en stor konferens om aids i staden Durban. Nkosi inbjöds att hålla ett tal vid invigningen. Han tackade ja direkt. Nu skulle han få sin chans att säga till presidenten vad han tyckte att regeringen borde göra för alla barn med aids! När Nkosi fick höra att det skulle vara över 10 000 människor i publiken och att talet skulle sändas i TV över hela värl-

Superhjälten Nkosi flyger.

Nkosi blev superhjälte i en serietidning.

Hej kompis! på Sydafrikas 11 språk:

Många barn i Sydafrika kan flera språk. Lär dig säga "Hej kompis!" på Sydafrikas 11 officiella språk:

Zulu: Sawubona mngani wami!

Xhosa: Molo mhlobo wami!

Pedi: Dumela mogwera!

Sotho: Dumela motswale wa ka!

Swazi: Sawubona mngani wami!

Tswana: Agge tsale ya mi!

Venda: Hu ita hani khonani yanga!

Tsonga/

Shangaan: Avhushani mgana wamena!

Ndebele: Sawubona mngani wami!

Afrikaans: Goeie dag my vriend!

Engelska: Hello my friend!

Sawubona
mngani wami!

Hello my
friend!

Agge tsale
ya mi!

den blev han jättenervös!
Men han klev ut på scenen
och sa:

– Jag önskar verkligen att
regeringen kunde börja ge
medicin till hiv-smittade
gravida kvinnor så att deras
barn inte blir smittade vid
födelsen. Jag vill inte att fler
barn ska dö!

Nkosi fick stora applåder
efteråt. Tidningar över hela
världen skrev att Nkosi hade
fört över en miljon aids sjuka
barns talan på konferensen,
och att ingen hade betytt så
mycket i kampen mot aids
som han.

Saknar dig...

Ett halvår senare blev Nkosi
allvarligt sjuk. Många, både
barn och vuxna, kom och
besökte honom. De ville att
han skulle bli som vanligt
igen. Men det blev inte så.

Mandela och Nkosi

Nelson Mandela ringde
och ville träffa Nkosi.

En tidig morgon 1 juni 2001
– dagen då Barndagen firas i
Sydafrika – dog Nkosi lugnt
och stilla medan han låg och
sov, bara 12 år gammal.

Det strömmade in brev
och mjukisdjur till Nkosi
från barn över hela Sydafrika.
En liten flicka, Leepile
Manyaise, skrev:

”Nkosi jag älskar dig och
du är min hjälte. Du kämpade
ända fram till slutet men
nu hoppas jag att du äntligen
ska få vila. Jag kommer att
sakna dig.” 🌍

Nkosi och Badie.

Nkosi lärde rektorn att inte vara rädd

”Jag och Nkosi stod varandra
veldig nära. På slutet var vi som
bröder. Men i början var jag
och många lärare rädda för
honom, och jag ville inte ta i
honom. Men Nkosi lärde mig
att aids inte kan smitta genom
ömhet och vanlig kroppskon-
takt. Trots att jag var vuxen var
det han som lärde mig saker!

Varje morgon kom han in till
mig och så drack vi varm chok-
lad tillsammans och pratade.
Till lunchrasten hade han med
sig mat hemifrån precis som
alla de andra barnen, men den
brukade han gömma och
sedan komma in till mig och
säga att han var hungrig! Jag
kunde aldrig motstå det där, så
jag gick och köpte pizza och så
åt vi det tillsammans här på
kontoret! Pizza var hans favori-
trätt.

Fram till tredje klass var han
rätt okej, men sedan blev han
allt svagare. Trots att han var
veldig sjuk kom han hellre till
skolan och sov här på min soffa
än stannade hemma. Vissa
tyckte nog att jag skämde bort
honom, men jag ville bara att
hans sista tid i livet skulle bli så
bra som möjlig.

Jag saknar honom jättemyck-
et, särskilt nu på vintern. Han
brukade sitta i solen utanför
lärarrummet och vänta på mig.
Vissa morgnar undrar jag fort-
farande när han ska komma.
Nkosi förändrade hela det syd-
afrikanska skolsystemet och

han gjorde den här
skolan veldig speciell.
Långt tid efter det att
alla har glömt vem jag är,
kommer alla säga att
Melpark-skolan var
Nkosis skola.”

Badie Badenhorst

Nkosi & Hector kämpade för barnets rättigheter

"Nkosi var jättemodig innan han dog för han berättade om sin sjukdom. När Nkosi pratade förstod folk hur farligt aids är. Han sa att barn med aids måste bli älskade som andra barn och det tycker jag är jätteviktigt. Nkosi kämpade också för att barn med aids skulle få gå i skolan.

Min skola är uppkallad efter en pojke som hette Hector Pieterseon*. När Sydafrika fortfarande var rasistiskt kämpade han för att svarta barn skulle få en bra utbildning och därför blev han skjuten. Han var också bara 12 år när han dog, och jag tycker att Nkosi och Hector är lika. Båda kämpade för barns rättigheter."

Octavia Lebohang Gumedde

Hector Pieterseon Primary School, Soweto

* Hector tilldelades postumt (efter sin död) World's Children's Honorary Award år 2000.

Nkosi lärde mig att vi måste bry oss

"Innan jag hörde talas om Nkosi var jag rädd för människor med aids, men han gjorde så att jag förstod och nu bryr jag mig verkligen. Jag åker runt och talar om aids i skolor precis som vi gör här idag. Vi gör festdagar på skolorna med musik och dans och samtidigt berättar vi om aids. Jag försöker få unga att förstå att en vän med aids fortfarande är en vän. Vem som helst kan drabbas av aids, min syster, min bror eller mina vänner, så det är viktigt att bry sig. Nkosi fick mig att inse det."

*Nonhlanhla Ngcobo
Soweto*

Radion berättade om Nkosi

"Jag brukar lyssna på radion varje kväll innan jag somnar. Eftersom vi inte har någon el går radion på batterier. En kväll låg jag och mina storsyster på vår madrass och lyssnade när dom berättade om Nkosi Johnson som bodde långt borta i Johannesburg. Dom sa att han led av aids och att han mådde väldigt dåligt. Vi tyckte det var fruktansvärt att ett så litet barn kunde ha den hemska sjukdomen. Det var så oräddvinst! Samtidigt var han väldigt modig som vågade berätta om sin sjukdom och hjälpa andra. Här ute i byarna vågar vi inte ens prata om det. Nkosi sa att barn med aids ska behandlas lika bra som andra barn, och det tycker jag också. Det är fel att behandla sjuka barn illa, för om man skrattar åt dom blir dom ännu mer ledsna. Jag är rädd för aids eftersom det inte finns något botemedel."

KgopOtso Ntsane

byn Kotsoana, Transkei

